

CONGRESUL DESCHIZĂTORILOR DE DRUM

În sala în care a avut loc cel de al XXI-lea Congres al P.C.U.S., acolo unde s-a născut grandiosul program al construcției desfășurate a comunismului, s-au adunat în sfat suprem scriitorii din cele 15 republici sovietice să dezbată, în cadrul celui de al III-lea Congres al lor, laolaltă cu numeroși reprezentanți din puternicul front al artei realismului socialist, problemele majore ale creației lor, parte integrantă a construirii comunismului.

În momentul istoric al afirmării forțelor tot mai puternice ale lagărului socialist în lume, al grandioaselor victorii ale oamenilor sovietici, deschizători de drumuri în problemele științei, în primăvara fertilă a primului an din septenal, lucrările celui de al III-lea Congres al Scriitorilor Sovietici capătă o deosebită semnificație și o uriașă importanță creatoare, teoretică și practică.

În ceasul construirii desfășurate a comunismului, pe temelia neclintită a victoriilor istorice în construirea socialismului, al III-lea Congres al Scriitorilor Sovietici a consfințit măreția și forța literaturii realismului socialist, literatura celei mai revoluționare epoci din istoria omenirii, însuflețită de idealul nobil al comunismului. Rolul literaturii și artei sovietice în dezvoltarea și îmbogățirea culturii spirituale a societății socialiste este covârșitor. „Nu există o sarcină mai nobilă și mai înălțătoare decât cea care stă în fața artei noastre, aceea de a imortaliza fațetele eroice ale poporului, constructor al comunismului.” Aceste cuvinte ale lui Nikita Hrușciov, rostite la al XXI-lea Congres al P.C.U.S., capătă o uriașă amploare în istorica sa cuvintare la Congresul Scriitorilor, cuvintare care profilează și mai larg și mai viguros menirea artei și literaturii sovietice — obiectivele principale ale luptei ei, ca și „direcția atacului principal”.

Învățătura leninistă despre spiritul de partid în literatură și artă, despre antagonismul ireductibil dintre ideologia burgheză și cea socialistă, despre inexistența unei linii de mijloc în lupta ideologică, a triumfat o dată mai mult, zdrobind tezele diverșilor jalnici „filozofi” de pe ulițele idealismului și fundăturile capitaliste. Se impune acum, ca o sarcină de frunte a literaturii sovietice, ca o cerință a noului stadiu istoric al dezvoltării sale — dobândirea unor noi valori de măiestrie artistică, corespunzătoare conținutului măreț pe care îl exprimă.

Devenită lozincă a Congresului, chemarea aflată în raport „Să devenim primii în lume, nu numai în ce privește bogăția conținutului, ci și în ceea ce privește măiestria artistică”, corespunde spiritului novator al realismului socialist, permanențelor sale căutări de sensuri și expresii noi în deplină consonanță cu complexa și multilaterală dezvoltare a vieții. Capacitatea literaturii, a artei sovietice, de a sesiza noul în realitatea înconjurătoare, de a descrie viața în complexa ei mișcare, în care triumful forțelor înaintate se obține prin luptă, trebuie să corespundă unor mijloace de expresie superioare, la nivelul înalțelor cerințe ale oamenilor sovietici. Ridicarea formei la nivelul conținutului, la nivelul funcției educativ-socialiste a literaturii, a devenit o sarcină de onoare a scriitorilor sovietici.

Dezbatînd pe larg aceste probleme, avînd în centrul discuțiilor ideea partinității leniniste, a ancorării în actualitate, lupta pentru calitate, pentru o valoroasă oglindire a marelui erou popular — constructor al comunismului, lucrările Congresului îmbogățesc creator patrimoniul teoretic al esteticii leniniste.

În eforturile literaturii noastre de a dobîndi noi și superioare valori artistice pe calea realismului socialist, lucrările Congresului sînt un prețios îndreptar, încă

un temeinic ajutor, cu o eficiență imediată : „Scriitorii țărilor socialiste caută ca și noi căile cele mai scurte pentru însușirea temei contemporane, preocupăți ca legătura dintre literatură și viață, dintre literatură și lupta popoarelor pentru socialism să fie strânsă și trainică“. Aceste cuvinte rostite de A. Surkov în raportul său la Congres privesc și pe scriitorii, pe dramaturgii noștri.

Astăzi, în preajma mării sărbători a lui 23 August, când trecem în revistă cuceririle și realizările poporului nostru muncitor pe toate planurile, când facem bilanțul literar, consemnând valorile dobândite prin sprijinul și îndrumarea partidului, cuvintele de mai sus se întregesc printr-o semnificație stimuloare. Oamenii noștri de artă, scriitorii, dramaturgii, caută și găsesc în ideile Congresului un prilej de profunde meditații asupra sarcinilor ideologice ale artei lor, un răspuns la numeroase probleme teoretice și de expresie artistică.

Literatura noastră dramatică, bogată și valoroasă, mai are — cum e și firesc — în perspectiva dezvoltării ei, numeroase probleme de rezolvat, etape de străbătut. Tot ce s-a discutat la cel de al III-lea Congres al Scriitorilor Sovietici preocupă cu osebire pe scriitorii noștri, pe oamenii scrisului dramatic. Ideea extinderii și dezvoltării tematicii contemporane, pe larg dezbătută în zilele Congresului, are pentru noi o acută și vitală importanță. Afirmarea poetică a elementului nou din realitatea noastră, reliefaarea conținutului eroic al epocii noastre trebuie să fie trăsătura primordială, germinatoare, a actului de creație. Extinderea sferei tematice — la care a apelat raportul la Congres — presupune pătrunderea în piesele noastre a patosului zilelor noastre, a puternicelor caractere populare, a universului filozofic și spiritual, înnoit și innoitor, al constructorilor noii vieți socialiste din țara noastră. Factura conflictelor actuale este cuprinsă în procesul muncii, în activitatea obștească a oamenilor. Frământările creatoare determinate de caracterul și etica socialistă a muncii, subordonarea preocupărilor cotidiene și personale — altădată meschine — ale oamenilor, a conflictelor mărunte, față de un țel major, înaripat, solicită noi formule artistice, noi căi de eficiență expresivitate artistică.

Chemarea lui Tvardovski la „mai bine“ decât la „mai mult“ obligă pe dramaturgii noștri să-și desăvârșească mijloacele de expresie, să caute forme noi de reflecție a adevărului epocii, pe măsura conținutului lui revoluționar.

Așa cum s-a arătat la Congres, trebuie stimulate diversitatea de mijloace în dramaturgie, varietatea genurilor în spectacol, pentru ca ampla desfășurare a forțelor noastre artistice să exprime într-o formă proprie, originală, aspectele eroice ale actualității, denunțând totodată cu vehemență răcilele și rămășițele trecutului.

Lupta împotriva teoriilor burgheze și revizioniste, lupta împotriva celor care, în urmă cu 15 ani, vînturau teoria „crizismului“, iar astăzi varsă, neputincioși, venin asupra succeselor recunoscute ale teatrului nostru, nu trebuie nici o clipă să-și piardă din eficiență și ascuțime. Trebuie să menținem, ca pe o sarcină permanentă, fermitatea pozițiilor noastre pe drumul realismului socialist, pe drumul luptei pentru partinitate și actualitate.

Lucrările Congresului au abordat și problema promovării noilor talente în literatură. Pe afișele viitoarei stagioni desfășurată sub semnul lui 23 August, se anunță promițători numeroși noi autori dramatici. Alături de nume consacrate, s-au înscris nume noi, aducînd prin lucrările lor dramatice un suflu de vigoare și propeție în dramaturgia noastră originală. Generoasele condiții pentru înflorirea artei — oferite de regimul democrat-popular — dovedesc iarăși, acum, cît de largi sînt posibilitățile creșterii cadrelor artistice, cît de mare este grija și cît de importantă este îndrumarea partidului pentru dezvoltarea talentelor în statul nostru democrat-popular.

Studiînd și dezbătînd lucrările Congresului, trebuie să ne însușim creator și ideile lui Nikita Hrușciov despre necesitatea legăturii permanente a tinerelor talente cu realitățile în care cresc și crează.

La Kremlin, în sala Congresului, reprezentantul literaturii noastre, poetul și dramaturgul Mihai Beniuc, a arătat că scriitorii din țara noastră, urmînd calea tradițiilor proprii, caută să răspundă prin creația lor înaltelor idealuri de construire a socialismului. Pentru aceste înalte idealuri militează și dramaturgii noștri, dornici să stea cu cînte alături de marea și pilduitoarea literatură sovietică, de cei care au deschis drum și sînt mereu în avangarda literaturii epocii comunismului.